

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/325/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1420201492
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1420201492.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a Mgr. Aleny Čakváriovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: N. W., nar. XX.XX.XXXX, štátne občianstvo Slovenskej republiky a Spojených štátov amerických, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, 816 16 Bratislava, dieťa rodičov: matka - O. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom XX Q. Y., Z., I. K. XXXXX, Spojené štáty americké, štátne občianstvo Spojených štátov amerických a Ruskej federácie, a otec - Z. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XX, XXX XX Z., t.č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, so sídlom Dlhé lúky 1, 919 35 Hrnčiarovce nad Parnou, priečinok 72, štátne občianstvo Slovenskej republiky, v konaní o návrhu navrhovateľky - starej matky maloletej W.. R. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. 4, XXX XX Z., štátne občianstvo Slovenskej republiky, na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie navrhovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 18.05.2020, č.k. 14P/1/2020-12, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie sa z r u š u j e a vec sa mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 18.05.2020, č.k. 14P/1/2020-12, nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil matke povinnosť zabezpečiť kontakt maloletej s navrhovateľkou - starou matkou, prostredníctvom aplikácie prenášajúcej obraz a zvuk, každú prvú sobotu v mesiaci v čase od 10.00 hod. do 10.20 hod. miestneho času, v bydlisku maloletej a vo zvyšku návrh navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Súd prvej inštancie takto rozhodol, keď po oboznámení sa s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, listinnými dôkazmi ako aj obsahom spisov vedených na Okresnom súde Bratislava IV, pod sp.zn. 25P/138/2015, sp.zn. 17P/16/2018, sp.zn. 25P/24/2019 a sp.zn. 13P/13/2019, dospel k záveru o čiastočnej dôvodnosti návrhu navrhovateľky. Konštatoval, že rodičia maloletej boli rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 16.05.2018, č.k. 25P/138/2015 - 521, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 28.01.2020, č.k. 11CoP/265/2019-685, rozvedení a maloletá bola na čas po rozvoze manželstva zverená do osobnej starostlivosti matke, ktorá v auguste 2018 s maloletou vycestovala na územie Spojených štátov amerických, s nahradeným súhlasom otca uznesením Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 01.08.2018, č.k. 25P/141/2018-15. Matka sa v určenom termíne do 30.11.2018, na Slovensko nevrátila a s maloletou sa doposiaľ zdržiava v Spojených štátoch amerických. Vychádzal z informácií od otca, ktorý je t.č. vo výkone trestu odňatia slobody, že inicioval konanie o návrat maloletej v zmysle Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, prijatého v Haagu dňa 25.10.1980, publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pod č. 119/2001 Z.z. (ďalej len „Dohovor“), ktoré prebieha v Spojených štátoch amerických. Uviedol, že styk navrhovateľky s maloletou je upravený rozsudkom Okresného súdu

Bratislava IV, zo dňa 21.11.2016, č.k. 25P/99/2016-44, ktorý sa v súčasnosti z dôvodu, že maloletá sa s matkou zdržiava v cudzine, nerealizuje. Zohľadnil tvrdenie navrhovateľky, že matka jej bráni v akomkoľvek styku s maloletou, pričom jej neumožňuje ani kontakt s maloletou prostredníctvom internetu. Mal za to, že pokiaľ navrhovateľka v súčasnosti nemá umožnený žiadny styk s maloletou, je potrebné formou neodkladného opatrenia upraviť aspoň minimálny kontakt maloletej s jej rodinou, ktorý aktuálne nie je možné realizovať ani prostredníctvom otca vykonávajúceho trest odňatia slobody. Vec právne posúdil podľa § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 329 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP), § 2 ods. 1, § 363 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP). O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu podala podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP odvolanie navrhovateľka, navrhujúc uznesenie súdu prvej inštancie zmeniť a jej návrhu vyhovieť v celom rozsahu. Namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktoré nespĺňa

náležitosti vyžadované v § 220 ods. 2 CSP, keď nedáva žiadne odpovede, prečo súd prvej inštancie jej návrhu v požadovanom rozsahu nevyhovel, a prečo určenú úpravu požaduje za primeranú z hľadiska ochrany práv maloletej. Uviedla, že aktuálne nastavená frekvencia jej kontaktu s maloletou nie je optimálna, nevytvára priestor pre obnovu a udržiavanie ich vzájomných vzťahov, ktoré boli prerušené vytrhnutím maloletej z domáceho prostredia na Slovensku. Súd prvej inštancie podľa jej názoru vôbec nevzal do úvahy, že od začiatku nezákonného pobytu maloletej v Spojených štátoch amerických, t.j. od decembra 2018, sa jej citové väzby k rodine otca oslabujú. Kontakt s maloletou v rozsahu 20 minút raz za mesiac prostredníctvom technického prenosu dát síce pokladala za významný pre rozvíjanie ich komunikácie, ktorá je už takmer dva roky prerušená, avšak ani zďaleka sa nepribližuje rozsahu jej styku s maloletou upravenému rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV, č.k. 25P/99/2016-44, zo dňa 21.11.2016, právoplatným dňa 01.02.2017. Neboli jej známe žiadne právne prekážky toho, aby sa frekvencia jej styku s maloletou upravená neodkladným opatrením vyššie uvedenej úprave aspoň priblížila. Mala za to, že jej kontakt s maloletou je možné realizovať, je pripravená sa s ňou stretávať v zmysle súdnej úpravy, a preto sa aj domáha súdneho výkonu rozhodnutia, ktoré matka dlhodobo nerešpektuje. Matka, ktorej súd uznesením zo dňa 01.08.2018, č.k. 251P/141/2018-15, umožnil vycestovať do Spojených štátov amerických len na krátkodobý pobyt, jej mala vytvoriť prekážku

v osobnom kontakte s maloletou, keďže matka sa s maloletou na Slovensko už nevrátila. Pobyt maloletej v Spojených štátoch amerických preto označila za nezákonný, ktorá skutočnosť má byť súdu prvej inštancie známa z viacerých konaní, napr. z konania vedeného pod sp.zn. 25P/24/2019. Súd prvej inštancie podľa jej názoru dané okolnosti v napadnutom rozhodnutí nevyhodnotil správne. Uviedla, že americký súd očakáva od slovenského súdu výkon rozhodnutia, pričom sa nevyslovil, že jej kontakt s maloletou aktuálne nie je možné realizovať. Poukázala na rozhodnutie amerického súdu zo dňa 03.03.2020, č. 657-2019-DM-00229, podľa ktorého je výkon rozhodnutia potrebný, keďže matka porušila slovenské rozhodnutie, ktoré obmedzuje jej pobyt v Spojených štátoch najdlhšie do 30.11.2018. Vyjadrila sa, že podaním zo dňa 26.03.2020 požiadala súd prvej inštancie, aby ďalej pokračoval vo výkone rozhodnutia vedenom pod sp.zn. 56Em/2/2019.

4. Otec sa vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky stotožnil s jej odvolacími dôvodmi a žiadal, aby odvolací súd vyhovel jej odvolaciemu návrhu. Mal za to, že napadnutým rozhodnutím nastavený kontakt navrhovateľky s maloletou je z hľadiska skutkových a právnych okolností nedostatočný, nereflektuje potreby maloletej a jej záujem. Uviedol, že doposiaľ jediný kontakt maloletej s navrhovateľkou sa uskutočnil dňa 05.09.2020, pričom maloletá navrhovateľku nespoznala a nedokázala vôbec komunikovať v slovenskom jazyku. Poukázal na skutočnosť, že matka si vo vzťahu k nemu neplní v požadovanom rozsahu ani povinnosť informovať ho o maloletej, ktorá jej bola uložená rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 17.12.2019, sp.zn. 25P/24/2019. Aj z tohto dôvodu je podľa jeho názoru v záujme maloletej, aby za daných okolností udržiavala elektronický kontakt aspoň so starou matkou, a to v častejších intervaloch, ktoré prispejú k obnoveniu ich komunikácie a k vzájomnému porozumeniu.

5. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65, § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je možné potvrdiť alebo zmeniť, ale je potrebné ho zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Podľa § 39 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len „ZMPSaP“), právomoc slovenských súdov vo veciach starostlivosti o maloletých je daná, ak má maloletý na území Slovenskej republiky svoj obvyklý pobyt alebo jeho obvyklý pobyt nemožno určiť.

7. Podľa § 39 ods. 3 ZMPSaP, ak právomoc slovenského súdu vo veciach starostlivosti o maloletých nie je daná, slovenský súd urobí len opatrenia potrebné na ochranu osoby alebo majetku maloletého a upovedomí o tom príslušný orgán štátu obvyklého pobytu maloletého. Opatrenia prijme súd podľa slovenského hmotného práva.

8. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

10. Podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak neboli splnené procesné podmienky.

11. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

12. Ako prvoradé odvolací súd poukazuje na potrebu skúmať v každom štádiu konania, či sú splnené podmienky, za ktorých môže súd konať vo veci, v zmysle § 161 CSP. Odvolací súd konštatuje, že v danom prípade súd prvej inštancie bez ohľadu na okolnosti prípadu nepostupoval v súlade s citovaným ustanovením, keď neskúmal, či má právomoc na konanie a rozhodovanie o podanom návrhu navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia. Je nesporné, že v danej prejednávanej veci ide o konanie s cudzím prvkom, keď z obsahu spisu vyplýva, že maloletá sa od augusta 2018 spolu s matkou zdržiava v Spojených štátoch amerických, pričom od 01.12.2018 sa tam maloletá nachádza bez

súhlasu otca, resp. bez rozhodnutia súdu nahradzujúceho jeho súhlas. Uvedené skutočnosti mal súd prvej inštancie v čase rozhodovania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia k dispozícii, a preto bolo jeho povinnosťou vysporiadať sa s otázkou, či má právomoc konať vo veci, ktorú bolo potrebné posúdiť s prihliadnutím na § 39 ods. 1, 3 ZMPSaP, keďže Slovenská republika a Spojené štáty americké nie sú súčasne zmluvnými stranami žiadnej dvojstrannej, resp. viacstrannej medzinárodnej zmluvy upravujúcej právomoc súdov vo veciach starostlivosti o maloletých. Odvolací súd rovnako poukazuje na to, že súd prvej inštancie nezisťoval, aký charakter má jednak pobyt maloletej na území Slovenskej republiky, ako aj jej pobyt v Spojených štátoch amerických. V tejto súvislosti odvolací súd upozorňuje na obsah pripojeného spisu Okresného súdu Bratislava IV, vo veci návrhu matky o nahradenie súhlasu otca s vyťahovaním maloletej na územie Spojených štátov amerických, sp.zn. 13P/13/2019, kde sa na č.l. 192 nachádza úradný záznam zo dňa 09.07.2020, v zmysle ktorého pracovníčka Centra pre medzinárodnoprávnu detí a mládeže, pani I., pri telefonickom kontakte so súdom prvej inštancie uviedla, že návratové konanie týkajúce sa maloletej v Spojených štátoch amerických neprebíha, keďže otec pred odchodom maloletej na územie Spojených štátov amerických k tejto nevykonával opatrovnícke právo, a teda neboli splnené podmienky na návrat maloletej podľa Dohovoru.

13. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd dospel k záveru, že postupom súdu prvej inštancie, ktorý neskúmal, či má právomoc konať vo veci, došlo k procesnej vade a porušeniu práva účastníka konania na spravodlivý proces v zmysle § 389 ods. 1 písm. a), b) CSP. Odvolací súd zároveň poznamenáva, že takýto nedostatok postupu súdu prvej inštancie nemožno napraviť v odvolacom konaní z dôvodu, že z obsahu spisu už v čase rozhodovania súdu prvej inštancie bola známa skutočnosť, že maloletá sa nachádza v Spojených štátoch amerických, pričom napadnuté rozhodnutie je, pokiaľ ide o posúdenie právomoci na konanie, nepreskúmateľné.

14. Vzhľadom na procesnú vadu konania sa odvolací súd jednotlivými odvolacími námietkami navrhovateľky, týkajúcimi sa vecného prejednania rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia, nezaoberal.

15. Na základe uvedeného odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. a), b) CSP a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 391 ods. 1 CSP.

16. Odvolací súd v zmysle ustanovenia § 391 ods. 3 CSP konštatuje, že v ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie po zistení a zadovážení dôkazov vzťahujúcich sa k pobytu maloletej na území Slovenskej republiky, resp. vyhodnotení jej pobytu v Spojených štátoch amerických posúdiť svoju právomoc na konanie, v prípade ustálenia právomoci za splnenia zákonných podmienok opätovne rozhodnúť o návrhu navrhovateľky a dôvody svojho rozhodnutia uviesť v jeho písomnom vyhotovení, a to aj pokiaľ ide o otázku jeho právomoci na konanie.

17. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).